

MESTERHÁZA

HELYI ÉRTÉKLELTÁRA

2020

MEGBÍZÓ:
MESTERHÁZA KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

KÉSZÍTETTE:
BFH EURÓPA PROJEKTFEJLESZTŐ ÉS TANÁCSADÓ KFT.
AZ UTIRO LEADER HELYI AKCIÓCSOPORT
VP6-19.2.1.-90-Ö.1-17 HELYI FELHÍVÁSA KERETÉBEN

Európai Unió
Európai Mezőgazdasági
Vidékfejlesztési Alap

A VIDÉKI TÉRSÉGEKBE BERUHÁZÓ EURÓPA

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék	2
1. Bevezetés	3
2. Vezetői összefoglaló	3
3. Helyi értékleltár kérdőívek.....	5
4. Helyi értékleltár	9
.4.1. Mesterháza természeti értékei.....	9
.4.2. Mesterháza kiemelkedő ünnepeink és szokások.....	12
.4.3. Mesterháza i kiemelkedő személyek	17
.4.4. Mesterháza i épített értékeink (szakrális, lakó- és gazdasági épületek, régészet, szobrok, egyéb)	18
.4.5. Mesterháza i tárgyak, a múlt emlékei, különlegességek	22
.4.6. Mesterháza i helyi termékek és a helyi gazdaság megtartói.....	23
.4.7. Mesterháza i közösség megtartói	24

1. Bevezetés

Az UTÍRÓ LEADER Egyesület a **VP6-19.2.1.-90-Ö.1-17 azonosítószerű** felhívásának a közvetlen célja a HACS működési területén belüli, helyi értékek feltárása, rögzítése, értéktárak működtetése, közcélúvá tétele és megismertetési módok kidolgozása a településeken. Az átfogó cél a lakókörnyezet nyújtotta lehetőségek jobb kiaknázásán alapuló közösség és gazdaságfejlesztés, helyben termelt alapanyagokból előállított helyi termékkör, és szolgáltatói kör bővítése.

A meghatározott, regisztrált, közmegegyezésen alapuló fejlesztési alapot biztosító helyi értékek a térségben eddig nem ismert és publikált közösségi és gazdasági erőforrások, amik megismerhetőkké válnak és más projektek alapját képezhetik. A helyi értéktárakat az UTIRO Térségfejlesztő Egyesület munkaszervezete gondozza és felhasználja a jövőbeni fejlesztéseihez, munkájához, továbbá alapját képezi a települések helyi közösségei és gazdasága fejlesztésének, amennyiben azzal települési szinten is jól gazdálkodnak.

Mesterháza község helyi definiált értékleltárának elkészítése során olyan értékeket gyűjtöttünk össze, melyek a községet a lehető legváltozatosabb és legszerte ágazóbb módon prezentálják. Az értékek összegyűjtése a teljes közösséget érintő feladat volt, amihez kérdőívezést és fórumok szervezését is igénybe vettük, a meglévő források feldolgozása mellett. Az értékleltár így a közösség értékeit reprezentálja, mindezt konkrétumok mentén, de meghagyva a lehetőséget az értékek mentén további bővülésre is.

2. Vezetői összefoglaló

Mesterháza Vas megyében, a Sárvári járásban fekvő község. Területe 419 ha. Lélekszáma az 1910-ben rögzített 299 főről mára lecsökkent 144 főre (2019). A településen sok a fiatal és középkorú, a lakosság körülbelül 76%-át alkotják, míg 34 ember él Mesterházán, akiknek kora meghaladja a 65 évet. A települést 1426-as évi forrásokban Vesterháza néven említik, amely a német eredetű régi magyar Vester személynévből ered. 1479-ben már Mesterháza néven szerepel.

A település egyedülálló természeti környezetben fekszik, valamint az osztrák határhoz való közelsége is kedvezően hat a községre. A kicsi, de aktív közösség olyan gazdag értékekkel rendelkezik, mint a védett Jekelfalussy-kastély és harangláb és olyan közösségi helyek támogatják megmaradásban, mint a Faluház, a Római katolikus templom és az Evangélikus templom, valamint az az aktív Önkormányzat. A településen óvoda, iskola nem működik, a gyerekek a közeli Bükre járnak.

A települési értéktár a kiírás megfogalmazása szerint „A települések területén található élő és élettelen fejlesztési szempontból hasznos értékeinek összegyűjtése, katalogizálása.

A település fő értékeit az alábbi fő szempontok szerint vizsgáltuk:

- a település természeti értékei
- kulturális értékek – szokások, rendezvények

- kulturális értékek – művészetek, népszokások, egyházi hagyományok
- épített örökség – épületek, építmények, településszerkezet
- tárgyi örökség – eszközök, épületek egyes részei
- települések jelentős személyiségei
- élő gazdasági értékek – ipari, kereskedelmi, idegenforgalmi, gazdálkodási
- sport- és egészség
- civil szervezetek és társadalom

A fenti értékek közül, amelyek relevánsak a településünk esetén, a részletes kifejtésben a fentiekkel azonos fejezeteken belül kerültek leírásra. Természetesen több kistelepülés esetén a szempontok néha kisebb, néha jelentősebb részében nem volt a közösség által és a készítőik által sem rögzítésre került érték, ezek értelemszerűen kihagyásra kerülnek.

A helyi érték leírásában annak rövid jellemzőit, értelmezhető esetben történeti háttérét, társadalmi relevanciáját írtuk le. Ezen kívül megadtuk ennek során az érték megnevezését, a gondozásáért felelős/arról információkkal rendelkező személy és/vagy szervezet nevét és elérhetőségét, továbbá annak helyszínét is megadtuk (amennyiben ez jellemző arra).

A helyi értékleltár gyűjtésének módszertana előkészítő fórumok szervezése, ott a lakossági személyes információ átadás és gyűjtés, 30 db. kérdőív elkészítése, továbbá ezen primer adatforrások mellett szekunder források feldolgozása.

3. Helyi értékleltár kérdőívek

A helyi értékleltár megalapozását 30 db kérdőív kitöltésével is támogattuk. Ennek a feldolgozott eredményei az alábbiak:

1. Mióta él a településen (év)?	
0-5	4
5-20	4
21-40	13
40 vagy több	9

Mennyi idős Ön?	
0-14	
15-19	2
20-24	0
25-49	13
50-64	10
65-79	5
80 vagy több	0

Milyen fokú végzettsége van?	
alap	9
közép	15
felső	6

Családi állapota	
családos	17
egyedülálló	11
özvegy	0
elvált	2

Neme	
férfi	16
nő	14

2. Mi a legfontosabb ok, ami miatt szeret a településen élni?	
Családi, rokoni kötődések	28
Közösséghez tartozás érzés	19
Település hangulata	18
Élő kulturális hagyományok	5
A természeti értékek gazdagsága	7

3. Legfontosabb épületek, építmények	
Templom	22
Kastély és platán fái	20

<i>Mesterházy István sírhelye</i>	22
<i>Harangláb</i>	11
<i>Faluház</i>	2
<i>1848-as hősi emlékmű</i>	1
4. Van e kiemelkedő természeti értéke a településnek?	
<i>Répcse folyó és a hódvárak</i>	26
<i>Halastó</i>	8
<i>Kastélykert</i>	5
<i>Erdők</i>	3
5. Programok	
<i>Falunap</i>	20
<i>Őszbúcsúztató</i>	7
<i>Kézműves foglalkozás</i>	5
<i>Nyugdíjastalálkozó</i>	16
<i>Farsang</i>	1
<i>Búcsú</i>	5
<i>Advent</i>	8
<i>Március 15-i megemlékezés</i>	14
<i>Október 6-i megemlékezés</i>	9
6. Nevezetességek, kikapcsolódási lehetőségek:	
<i>Mesterházi István sírhelye</i>	7
<i>Répcse-part</i>	3
<i>Művelődési ház</i>	4
<i>Bük-fürdő</i>	21
<i>Kastély</i>	14
<i>Templom</i>	11
<i>Sárvári vár</i>	9
<i>Kerékpározás, túra</i>	8
<i>Szeleste arborétum</i>	1
<i>Emlékmű</i>	1
7. Ünnepek	
<i>Advent</i>	6
<i>Március 15-i megemlékezés</i>	22
<i>Október 6-i megemlékezés</i>	17
<i>Búcsú</i>	14
<i>Farsang</i>	1
<i>Falunap</i>	4
8. Néprajzi hagyományok	
<i>Lucázás</i>	18

<i>Májusfa állítás</i>	9
<i>Locsolás</i>	19
<i>Regölés</i>	14
<i>Betlehemezés</i>	8
<i>Farsang</i>	1
<i>Búcsú</i>	3
<i>Disznóölés</i>	1
<i>Advent</i>	3
9. Rendelkezik e fényképpel a hagyományokról	
igen	10
nem	19
10. Sportrendezvények	
<i>Gyereknapi-akadályverseny</i>	4
<i>Falunapi Foci</i>	23
<i>Futóverseny</i>	20
11. Helyi értékleltárban segíteni tud	
<i>Marton István méhész</i>	23
<i>Marton Istvánné kosárfonó</i>	8
<i>Gróf Jánosné</i>	1
<i>Hetyéd Árpád</i>	1
<i>Cser Gábor</i>	1
12. Mesterember, Vállalkozó, iparos, aki egyedi, értékes terméket állít elő	
<i>Marton István méhész</i>	26
<i>Ibon Gábor régész</i>	1
<i>Salamon Zoltán húsáru</i>	6
13. Egyedi termék, mely régi technológiával készül:	
<i>Marton István méhész</i>	25
<i>kosárfonás</i>	8
<i>Virág termesztés</i>	2
<i>Salamon Zoltán Húsáru</i>	3
<i>Németh Ferenc Lángos, kürtöskalács</i>	3
14. Östermelők	
<i>Mezőgazdaság</i>	19
<i>Növénytermesztés</i>	14
<i>Állattenyésztés</i>	27
<i>Halászat</i>	2
<i>Erdőgazdálkodás</i>	1

15. Gasztronómiai specialitás	
<i>Marton István méz</i>	14
<i>Salamon Zoltán füstölt húsok</i>	24
<i>Dohi Zsolt kürtöskalács, lángos</i>	24
16. Mely értékekre épülhetnek a fejlesztések?	
<i>Mezőgazdaság</i>	11
<i>Növénytermesztés</i>	5
<i>Állattenyésztés</i>	11
<i>Csatornázás</i>	5
<i>Hagyományok megőrzése</i>	1
<i>Játszóter építés</i>	5
<i>Mesterházy István sírhelyének szebbé tétele</i>	1
<i>Falusi turizmus</i>	2
<i>Rendezvények</i>	2
<i>Kézművesek</i>	1
<i>Történelmi épületek, emlékművek</i>	4
<i>Vállalkozások idetelepítése</i>	1
<i>Tudatos lakosságfiatalítás</i>	1
<i>Kerékpárút</i>	3
17. Javaslatok	
<i>Buszmegálló felújítás</i>	6
<i>Játszóter építés</i>	14
<i>Kerékpárút</i>	12
<i>Szennyvízhálózat kiépítése</i>	6
<i>Temető, templom és környékének rendbetétele</i>	5
<i>Gyalog,- és túra útvonalak kialakítása</i>	3
<i>Utak, járdák karbantartása és virágosítása</i>	17
<i>Népszokások felelevenítése, hagyományos ételek készítése</i>	2
<i>Kamionforgalom kizárása a faluból</i>	2
<i>Kereszt a Petőfi utcán</i>	1
<i>Helyi kistermelők támogatása</i>	1

4. Helyi értékleltár

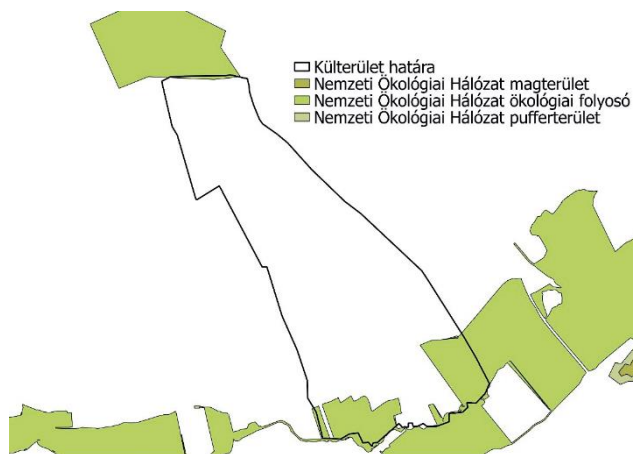
4.1. Mesterháza természeti értékei

4.1.1. Nemzeti Ökológiai Hálózat elemek és NATURA 2000 területek - HUFH20010

Mesterháza települést északról és délről érintik NATURA 2000 területek, egyúttal a Nemzeti Ökológiai Hálózat elemei.

A terület kiemelkedő természeti értékeit jelentik azok a jelölő élőhelyek, amelyek okai voltak a NATURA 2000 besorolásnak. Ezek az alábbiak:

- keményfás ligeterdők (*Quercus robur*, *Ulmus laevis*, *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior*, *Fraxinus angustifolia*)
- Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)
- Folyóvölgyek *Cnidion dubii*-hoz tartozó mocsárrétjei

A terület jelölőfajai: vágócsík (*Cobitis taenia*), halványfoltú küllő (*Gobio albipinnatus*), erdei szitakötő (*Ophiogomphus cecilia*), tompa folyamkagyló (*Unio crassus*), vidra (*Lutra lutra*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), tarajos götte (*Triturus cristatus*), vérűboglárka (*Maculinea teleius*), zantóboglárka (*Meculinea nausithous*), nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), haris (*Crex crex*).

A jövőre nézve ez nagyon jelentős helyi értéket képvisel a településre nézve, még ha ennek ma még nem is érzékelhető közvetlenül a haszna. A rohamosan pusztuló biodiverzitás, a számunkra kedvezőtlen irányú klímaváltozás és az ezzel járó időjárási anomáliák, aszályok, áradások azonban mind a fenntartható fejlődés iránti igényünk ellen hatnak. Azon települések, amelyek egy jövőben még szegényesebb biodiverzitású, leromlott állapotú Európában természeti értékekkel rendelkeznek, hasonlóképpen fel fognak értékelődni, mint az Alpok természeti értékivel rendelkező országok, vagy éppen a jelentős világörökségi helyszínek. Ennek jövőbeli lakosságvonzó haszna (élhető környezet), turisztikai lehetőségei (a jövőben ritkaságszámba menő természetes környezet megléte), illetve települési identitás-erősítő és befektetőket vonzó hatása jelentős, megőrzendő értékévé teszi a védett területeket.

Hazánk természeti értékei összefüggő hálózatát a Nemzeti Ökológiai Hálózat biztosítja, amit az Országos Területrendezési Terv rögzít.

Helyszín: Mesterháza, 027/1, 028/5, 028/6, 029/2, 032/1, 032/2, 033, 035, 036, 037/3, 037/4, 039/8, 039/9, 047/12, 047/13, 047/14, 047/15, 047/16, 047/17, 047/18, 047/19, 047/20

Javaslat: Az érintett területek természeti állapotának fenntartása, értékeinek bemutatása. Részletesebben:

A NATURA 2000 terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű fajok és élőhely típusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a NATURA 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve a fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

A nagyvad, elsősorban a vaddisznó és a szarvas, okozta természetvédelmi károk csökkentése

A terület látogatásából és a területen történő mozgásból (pl. gépjárművek-főleg a településen átmenő jelentős tehergépjármű-forgalom, gyalogosok, lovasok, kerékpárosok) adódó károk megelőzése, mérséklése, de eközben a területek természeti értékei bemutathatóságának, a település idegenforgalmi lehetőségei kiaknázásának megteremtése.

A területen található mesterséges élőhelyek (pl. szántók, faültetvények) átalakítása a termőhelynek megfelelő természetes élőhely-típussá.

A denevérállomány bújóhelyének alkalmas odvas fákat tartalmazó erdőrészek megőrzése az erdészeti munkák során.

Javaslattevő: Szerkesztő, Mesterháza Község Önkormányzata - Dohi Zsolt polgármester

.4.1.2. Répce-folyó

Mesterházát a Répce délről határolja. A Répce egyike azon folyóvizeinknek, amelyek szabályozatlansága, szépsége, természeti kincsei és a rajta megmaradt egykori vízimalmok kivételessé teszik. A Répce a Rába bal oldali mellékveze. Az Alsó-Ausztiai Rozália-hegységben ered, vízgyűjtőjén gyűjtött vízhozamával fontos erőforrása a térség mezőgazdaságának, mikro- és mezoklíma szintjén befolyásolja a helyi éghajlatnak, egyúttal vízzel látja el a fákat, erdőket, amik a klímavédelem egyre fontosabb szereplői lesznek. A Répce-folyó önmagában és a hatásait tekintve is fontos természeti, tájalakító kulturális értéke a településnek. Vas megye kedvelt, de talán kevésbé ismert és látogatott pisztrángos, domolykós vizei közé tartozik. A patakban megtalálható halfajok száma 24 db ezek közül jellemző halfajok: keszeg, domolykó, pisztráng, paduc, márna A Répce eddig nem sok szerepet kapott a környék életében, pedig jelentős potenciál van mára a horgászat fejlesztése és a természeti értékek fenntartható hasznosítása okán.

Helyszín: Mesterháza

Javaslat: A folyó medrének, hullám- és árterének természeti állapotának fenntartása: a folyóvölgy vízellátás javítása a Répce medersüllyedésének megakadályozásával, illetve az egykori vízimalmok rehabilitációja. A meglévő természetes meder szabályozásának megakadályozása. A természetes ártér időszakos elöntésének biztosítása.

A Répce értékeinek bemutatása, a település oktatási, kulturális életébe való tudatos beemelése, a turizmus erre építő fejlesztése, a Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatósággal együttműködésben!

Javaslattevő: Szerkesztő, Mesterháza Község Önkormányzata - Dohi Zsolt polgármester

.4.2. Mesterháza kiemelkedő ünnepei és szokásai

.4.2.1. Farsang

A böjt előtti időszakban minden évben Farsangi mulatságokat szervez Mesterháza Önkormányzata a tél búcsúztatásának jeléül. A résztvevők színes, kreatív jelmezeiket mutathatják meg egymásnak. Az est folyamán a tombolasorsolás után hajnalig tartó bálon mulathatnak a lakosok.

Ideje: Január-Február-Március

Helyszíne: Faluház

Javaslat: A rendezvény megtartása, közöségerősítő, fiatalokat megszólító közös ünneplés. A rendezvény napján kora délután, csak a gyermekeknek szóló farsangi felvonulás és jelmezverseny. Késő délután a felnőttek részére jelmezverseny.

Javaslattevő: Szerkesztő, Mesterháza Község Önkormányzata - Dohi Zsolt polgármester

.4.2.2. Március 15-i megemlékezés

A helyi hagyományoknak megfelelően az ünnepségen a falubeliek megemlékeznek a 1848-49-es forradalom és szabadságharcról. A megemlékezés ünnepi beszéddel kezdődik, ezt követően évről-évre különböző előadók szolgáltatók az ünnepi műsort alkalomhoz illő zenével, dalokkal, énekekkel. Az ünnepi műsor után a mesterháza-i temetőbe együtt vonulnak a település lakói, hogy megkoszorúzzák Mesterháza István honvéd ezredes síremlékét, valamint az első és második világháborús hősi halottak emlékhelyeit.

Ideje: Március 15.

Helyszíne: Faluház és a temető

Javaslat: A rendezvény rendszeres megtartása, a hagyomány fenntartása.

Javaslattevő: Szerkesztő, Mesterháza Község Önkormányzata - Dohi Zsolt polgármester

.4.2.3. Nyugdíjas Találkozó

A helyi Önkormányzat évente megtiszteli Mesterháza idősebb lakóit egy ünnepi rendezvény megrendezésével, amellyel felhívja a figyelmet az idős nemzedék társadalmi értékére, az aktív korban megszerzett tudásra, tapasztalatra. A Nyugdíjas Találkozón különböző fellépők szórakoztatják az időseket vidám, zenés műsorokkal. A jó hangulatot finom ételekkel és italokkal kísérik.

Ideje: Április

Helyszíne: Faluház

Javaslat: A szépkorúak tiszteletére az ünnepi rendezvény megtartása és évről évre történő folytatása. A találkozók során kerekasztalos beszélgetést javasolunk, amelynek keretében az idősek megoszthatják tudásukat és érdekes múltbeli történeteiket, amelyek feljegyzéseit az utókor számára átadhatjuk tudásmegosztás és tapasztalatcsere céljából.

Javaslattevő: Szerkesztő, Mesterháza Község Önkormányzata - Dohi Zsolt polgármester

.4.2.4. Falunap

A nyaranta megrendezésre kerülő, a helyi lakosoknak fontos helyi ünnepnek számító Falunap lehetőséget teremt a helyi közösség kohéziójának erősítésére. A programsorozat általában egy főzőversennyel indul, amelyek során az elkészült, magyaros ételekből délután már a rendezvény résztvevői is lakomázhatnak. A hivatalos falunapi megnyitóra délután kerül sor a Faluházban, a polgármester köszönti az összegyűlt lakosokat. A program zenés és táncos, valamint színházi előadásokkal folytatódik a délután során, melyet vacsora és tombolasorsolás követ, amelyet a hajnalig tartó zenés mulatság zár. A program teljes ideje alatt a résztvevőknek lehetőségük nyílik kézműves foglalkozásokon alkotni és arcfestést is kaphatnak, továbbá megköszönhetik a helyi termelők kiállított termékeit. A 2019-es évben az Önkormányzat hagyományteremtő szándékkal futóversenyt is szervezett 5 km-es távval.

Ideje: Július

Helyszíne: Faluház és udvara

Javaslat: A rendezvény megtartása. A településről elszármazottak megszólítása. A közeli, partner településekkel a kapcsolatok további erősítése. Új és változatos programok beiktatása és ezek megtartása a lakosok igényeivel összhangban.

Javaslattevő: Szerkesztő, Mesterháza Község Önkormányzata - Dohi Zsolt polgármester

.4.2.5. Október 6-i megemlékezés

Mesterháza Község Önkormányzata szervezésében minden év október 6-án a település lakói megemlékeznek az 1848-49-es forradalom és szabadságharc leverése után kivégzett magyar honvédtisztekre. Az ünnepi beszédet követően a mesterházai temetőbe megkoszorúzzák Mesterházy István honvéd ezredes síremlékét.

Ideje: Október 6.

Helyszíne: Temető

Javaslat: A rendezvény rendszeres megtartása, a hagyomány fenntartása.

Javaslattevő: Szerkesztő, Mesterháza Község Önkormányzata - Dohi Zsolt polgármester

.4.2.6. Őszbúcsúztató

Az évszak vége felé megrendezésre kerül Mesterházán, a Faluházában az Őszbúcsúztató rendezvény, amelyen lehetőség van a falu lakóinak összegyűlni és hangulatos légkörben beszélgetni. Az Őszbúcsúztató során a kézműves foglalkozás és egyéb saját készítésű termékek kerülnek előtérbe.

Ideje: Október-November

Helyszíne: Faluház

Javaslat: A rendezvény rendszeres megtartása, a hagyomány fenntartása.

Javaslattevő: Mesterháza Község Önkormányzata - Dohi Zsolt polgármester

.4.2.7. Mikulás Ünnepség

Minden év decemberében, a már hagyománnyá vált, mikulás ünnepséggel kedveskedik az Önkormányzat a faluban élő gyerekeknek. A Mikulás megjövetele előtt a gyermekeket bábszínházias előadás szórakoztatja. Az izgatott várakozás után minden gyermek megkapja az ajándékcsomagját a Mikulástól.

Ideje: December eleje

Helyszíne: Faluház

Javaslat: A rendezvény megtartása. A gyermekek számára kézműves foglalkozások tartása az ünnepre való felkészülés céljából (pl.: Mikulás rajzok, színezés stb.)

Javaslattevő: Szerkesztő, Mesterháza Község Önkormányzata - Dohi Zsolt polgármester

.4.2.8. Adventi Ünnepség

A karácsonyi készülődés jelképeként a falu lakói összegyűlnek az adventi időszak első hétvégéjén és meggyújtják az adventi koszorú gyertyáját közös ének és ima kíséretében, a polgármester köszöntője után. Az ünnep a Faluházban folytatódik meleg, családias hangulatban forró teával és süteményekkel.

Ideje: December eleje

Helyszíne: Faluház

Javaslat: A rendezvény megtartása, a hagyomány fenntartása.

Javaslattevő: Szerkesztő, Mesterháza Község Önkormányzata - Dohi Zsolt polgármester

.4.2.9. Régi népszokások

Január 6. Vízkereszt ünnepe: Vízszentelés, a megszentelt vizet a sekrestyében tartották.

Farsang: víg népszokások jellemezték ezt az időszakot

Disznóvágás: disznótor, a disznó hagyományos feldolgozása, kisebb családi, baráti közösségek közös feldolgozása, hajnaltól estig tartó közösségi program

Tollfosztás: A libákat „mellesztették”, tépték, a tollat tisztítás, feldolgozás után párnának, dunnának dolgozták fel

Január 25: Szent Pál apostol megtérése, „Pálforduló”.

Balászáldás: február 03. örmény püspök, Szent Balázs. A templomban a hívek megáldása történik, amikor a pap égő gyertyát tart az emberek feje fölé a torokbetegségek elűzése céljából.

Nagyböjt: A hamvazószerdától húsvétvasárnapig a hústól való tartózkodást és a napi háromszori étkezést jelentette.

Húsvét: A bibliai feltámadási történet alapján a megújulás ünnepe

Szent György napja: április 24., az igazi tavasz kezdete, e napon kezdték meg a cselédek a munkát Mesterháza ban az őket alkalmazó gazdáknál. Az állatok legelőre való kihajtásának a napja.

Májusfa állítás: május 01, elsejére virradó éjszaka a legények májusfát állítottak a lányos házak ablaka alá, és a kocsmá elé. A fát előző éjszaka vágják ki, lekérgezték, a tetejét pár ágat meghagytak és feldíszítették szalagokkal. A törzsét gyakran kenték be csúszós anyaggal, hogy később nehezebb legyen az esetenként felhelyezett borosüveget levenni – ami a kitáncolás napján történt meg.

Pünkösöd, pünkösödölés: május 15-16 körül, vallási ünnep. A lányok a házakba kértek bebocsátást, ahol szavaltak, énekeltek.

Májusfa kitáncolás: június 01. Juniális, a májusfa kitáncolás napja.

Sarlós Boldogasszony napja/Katolikus búcsú: Július 1. A napja az aratás napjára esik, ezért a többi Bolgogasszony naptól ezzel különböztetik meg. Az egyik települési búcsú napja, a katolikus búcsúé.

Halottak napja: A halottakra való emlékezés ünnepe

November 11.: Szent Márton püspök emlékének szentelt nap

Lucázás: Csináltak a gyerekek Luca napja előtt való este csutakot szalmából. Luca napján hajnalban keltek. Elmentek lucázni. a 6-10 évesek járták a falut. Ez a lucázás az iskolás gyermekek vidékre utaztatásával abbamaradt. Nem volt reggel idejük véglucázni a falut. Fenn maradt viszont az éjszakai lucázás. A legények szórakozása, amikor az éj leple alatt a lányos házak elejét megérték szalmával, néha törekkkel. a lányoknak korán felkelve kellett rendbe rakniuk a szalma eltakarításával a ház elejét. Ha a leány nem takarította fel, mire a falu felébredt, azt lustának tartották.

Pásztorjáték: Szenteste összeálltak 13-14 éves gyerekek hárman. Házról házra jártak. A karácsonyi pásztorjáték hagyománya 35-40 éve még élő szokás volt. Sajnos mára már kihalt, feledésbe merült.

Karácsony: Az adventi időszakban kezdetét vette a betlehemezés is. Megalakultak a négyes csapatok, a három pásztor és a betlehemet vivő angyal. A betlehemi játék szereplői be voltak öltözve bundába, kucsmába, bot volt a kezükben. A negyedik fiún fehér ing, korona a fején. Ő vitte a betlehemet és ő volt a pénztáros is.

Regölés

Egykor az eladó sorban lévő lányok hinni akartak a regölésben. Akkor a lányoknak nagyon fontos volt, hogy idejébe férjhez menjenek. Jövőjüket, megélhetésüket csak a házasságban látták. Szerették volna kitalálni, hogy a sors kit rendelt nekik. Ezért reménykedtek a regölésben is.

December 26-án, karácsony másnapján este a legények karácsonyt énekeltek.

December 28. Aprószentek napja: A korbácsolás a Bibliából ismert történet alapján vált szokássá: a három év alatti fiúgyermek megölése emlékére fűzfavesszőből font korbáccsal a gyerekek megkorbácsolják a felnőtteket.

Házasság: A hagyományos család létrejöttének ünnepe. A hagyományos esküvő a lányos házhoz vonuló legény és családjával kezdődik, ahol kikérik a menyasszonyt annak apjától. Az esküvőt követő lakodalom hagyományai mai napig élnek: egy tányérból, egy kanállal kell megennie a levest az ifjú asszonnyal, közben a vőfély szórakoztatja a vendégeket, illetve feladatokat ad az ifjú párnak, esetenként el is lopják a menyasszonyt, akit szintén feladatokkal kell a párjának kiváltania. Éjfélkor ismét ellopták a menyasszonyt a koszorúslányok, ilyenkor vetik le a koszorúját, fátylát, és fejkendőket kötöttek a fejére. Innét a mondás: „bekötik a fejét”. Mint fiatalasszony, kendővel a fején jött vissza a lakodalomba, amit ma már csak a menyecske ruha felvétele jelképez „Eladó a menyasszony!” felkiáltással ilyenkor kezdődik meg a menyasszony kitáncolás, amikor a szokás szerint minden vendég pénzt tesz a fazékba, és egy rövidet táncolt vele cserébe.

Javaslat: Helytörténeti kutatással, az idősebb generáció megkeresésével a hagyományok, régi szokások, énekek újra tanulása, felelevenítése, ezek egy részének rendezvény-sorozatba illesztésével térségi jellegűvé fejlesztése.

Javaslattevő: Mesterháza Község Önkormányzata - Dohi Zsolt polgármester

.4.3. Mesterháza kiemelkedő személyei

.4.3.1. MESTERHÁZY ISTVÁN

A soproni evangélikus líceumban végezte tanulmányait, majd 1831-ben hadapródként lépett a császári hadsereg 32. (Esterházy) gyalogezredébe. 1832-től 1837-ig a magyar nemesi testőrségben, 1837-től a 6. (Wallmoden-Gimborn) vértesezredben szolgált. 1848-ig századosi rendfokozatot ért el.

1848 nyarán részt vett a Heves vármegyei nemzetőrség szervezésében. Az év őszén százötven lovas nemzetőrrel csatlakozott az aradi ostromsereghez. 1849 januárjában a tiszai védvonalhoz vezényelték. Január végén és februárban Cibakházánál többször visszaverte az Ottinger Ferenc vezette császári dandár támadását, ezért a Magyar Katonai Érdemrend III. osztályával tüntették ki. A tavaszi hadjárat ütközeteit a Klapka György parancsnoksága alatt álló I. hadtestben harcolta végig. Márciustól alezredesi rangban az Császári és Királyi 1. V. Ferdinánd Huszárezred parancsnoka lett. Május végétől ezredesként az I. hadtest lovashadosztályának parancsnokává nevezték ki. Részt vett a Vág melletti harcokban, a július 11-ei komáromi csatában, a július 15–17-ei váci csatában és az augusztus 2-ai debreceni ütközetben.

A világoi fegyverletétel után az aradi hadbírótság golyó általi halálra, majd az ítéletet megváltoztatva tizennyolc évi várfogságra ítélte. Olmützben, Lipótvárott és Kufsteinben raboskodott. Röviddel halála előtt, 1853. július 18-án kapott kegyelmet. A mesterházaai temetőben nyugszik, sírhelyét a Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság „A” kategóriában a Nemzeti sírkert részévé nyilvánította¹.

Javaslat: A szabadságharc helyi hőse emlékének megőrzése, családi és harci érdemei megörökítése, a március 15-i ünnepeken és azon túl is a településen em lékének ápolása, erre építve legendák felkutatása.

Javaslattevő: Mesterháza község Önkormányzata Dohi Zsolt polgármester

¹ [Magyar Közlöny](#) 2007/173. szám 13043. o., a Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság 26/2007. számú határozata, 2007. december 12.

.4.4. Mesterházaai épített értékeink (szakrális, lakó- és gazdasági épületek, régészet, szobrok, egyebek)

.4.4.1. Mesterháza történelmi öröksége

A település nevét először 1426-ban említik írott forrásokban Vesterháza néven. Neve a német eredetű régi magyar Vester személynévből származik. 1479-ben már Mesterháza néven említik forrásokban.

A település köznemesi község volt, birtokosai a környékhez hasonlóan az evangelizáció hirdetői voltak.

Javaslat: A település monográfiájának elkészítése, részletes településtörténeti kutatás elvégzése, különösen a katolikus és evangélikus levéltárakban, könyvtárakban, mivel a vas megyei levéltár 1600-as évekbeli leégésével világi történeti források csak kis részben maradtak fenn.

Javaslattevő: Mesterháza Község Önkormányzata - Dohi Zsolt polgármester

.4.4.2. Régészeti lelőhelyek

Mesterháza már ősidők óta lakott voltát igazolják a település határában fellelt bronzkori eszközök.

Helyszín: Laskod dűlő

A régészeti lelőhely azonosítója: 72943

A régészeti lelőhely típusa: felszíni településnyom

Kor: őskor, középkor

Korszak: bronzkor, késő középkor

Kultúra/népesség: kelta

Kapcsolattartó: Mesterháza Község Önkormányzata

Javaslat: A régészeti értékek feltárása, megőrzése és bemutatása – lokálpatriotizmus is idegenforgalom erősítése

Javaslattevő: Mesterháza Község Önkormányzata - Dohi Zsolt polgármester

.4.4.3. Országos műemléki védelem alatt álló épületet, helyi védelem alatt álló épületet, építmények és műemléki környezetük

Jekelfalussy Kastély és Harangláb (klasszicista 1842)

Műemlék (azonosító: 9211, törzsszám: 7948)

Az utca fronton 8 tengelyes homlokzatú épület, a nyugati homlokzatán három, keleti oldalán egy tengelyes. Építészeti értékei miatt került a műemlék kategóriába. Az építési éve 1842 előtti, amit a belső ajtókeret zárókövében lelhetünk fel.

Az országos védett klasszicista stílusban épült kastély kertjében egy kis épület is áll, amely téglány alakú, egykor talán kápolnaként funkcionált, később tejcsarnokként szolgált. A kastélytól keletre vékony, magas harangtorony áll harangablakkal. A kastély jelenleg magántulajdonban van, nem látogatható.

Helyszín: Petőfi Sándor u. 9. hrsz.: 102/2, 102/3, 102/4

Kapcsolattartó: Mesterháza Község Önkormányzata (9662 Mesterháza, Petőfi u. 54., Telefon: (94) 386-120)

Javaslat: Az épület és környezetének védelme, rendben tartása.

Javaslattevő: Mesterháza Község Önkormányzata - Dohi Zsolt polgármester

Népi lakóház (19. század vége)

Műemlék (azonosító: 9210, törzsszám: 10311)

A település fontos népi építészeti öröksége a Petőfi Sándor utca 22. alatt található 19.század végén épült lakóház, amely a futónövényzet párosításával csodálatos látványt nyújt.

Helyszín: Petőfi Sándor u. 22., hrsz.: 19

Kapcsolattartó: Mesterháza Község Önkormányzata (9662 Mesterháza, Petőfi u. 54., Telefon: (94) 386-120)

Javaslat: Az épület és környezetének védelme, rendben tartása.

Javaslattevő: Mesterháza Község Önkormányzata - Dohi Zsolt polgármester

.4.4.4. Helyi Művi Értékvédelmi kataszter értékei – épületek és építmények

Az értékleltárban olyan épületeket emelünk ki, amik értéküknél fogva kiemelendők, és emellett igaz rá, hogy építési tevékenységgel létrehozott, rendeltetésére, szerkezeti megoldására, anyagára, készülségi fokára tekintet nélkül minden olyan helyhez kötött műszaki alkotás, amely a terepszint, víz, vagy azok alatti talaj, illetve azok feletti légtér beépítésével jöttek létre. Itt soroljuk fel a szobor, képzőművészeti alkotásokat, utcabútorokat is, mik közterületen állók vagy közhasználat céljára átadott területen álló közcélú műtárgyak (253/1997 (XII.20.) Korm. rendelet szerint).

Lakóházak

A település ófalu településrészén a hagyományos falusi építkezési formák voltak jellemzők. Az egyszerű, három osztatú, jellemzően fecskefalú (vert vályogfal) parasztház mellett jellemző volt a magas belmagasságú módos parasztgazda házak megléte is, ami a települések jelentős számú kishemesi körére és a környék jól termő földjeire voltak visszavezethetők. Mára ezek többségét felváltotta a kevésbé karakteres, sok esetben minta házak köre, de jelentős máig az értékes, megőrzendő épület is. Az építészetileg és/vagy kultúrtörténetileg értékes épületek között található a helyi egyedi védelem alá eső Mesterházy-(Pál)-kúria, Mesterházy (Ferenc)-kúria, és egy további, helyi védelem alá nem eső, de építészetileg értékes lakóépület

Mesterházy Pál Kúria

Helyszín: Mesterháza, Petőfi Sándor u. 15., hrsz.: 106/1

Kapcsolattartó: Mesterháza Község Önkormányzata (9662 Mesterháza, Petőfi u. 54., Telefon: (94) 386-120)

Javaslat: Az építmény és környezetének védelme, rendben tartása. Jogszabály: 3/2005 (V.19.)

Javaslattevő: Mesterháza Község Önkormányzata - Dohi Zsolt polgármester

Mesterházy Ferenc Kúria

Helyszín: Mesterháza, Petőfi Sándor u. 21. hrsz.: 128.

Kapcsolattartó: Mesterháza Község Önkormányzata (9662 Mesterháza, Petőfi u. 54., Telefon: (94) 386-120)

Javaslat: Az építmény és környezetének védelme, rendben tartása. Jogszabály: 3/2005 (V.19.)

Javaslattevő: Mesterháza Község Önkormányzata - Dohi Zsolt polgármester

Fogadalmi emlékek, síremlékek:

Lurdi Barlang

Helyszín: Mesterháza, hrsz.: 102/4, (Rákóczi utca 27.)

Kapcsolattartó: Mesterháza Község Önkormányzata (9662 Mesterháza, Petőfi u. 54., Telefon: (94) 386-120)

Javaslat: Az építmény és környezetének védelme, rendben tartása. Jogszabály: 3/2005 (V.19.)

Javaslattevő: Mesterháza Község Önkormányzata - Dohi Zsolt polgármester

Kereszt

Helyszín: Mesterháza, Fő u. 35., hrsz.: 148.

Kapcsolattartó: Mesterháza Község Önkormányzata (9662 Mesterháza, Petőfi u. 54., Telefon: (94) 386-120)

Javaslat: Az emlékmű és környezetének védelme, rendben tartása. Jogszabály: 3/2005 (V.19.)

Javaslattevő: Mesterháza Község Önkormányzata - Dohi Zsolt polgármester

Mesterházy Kripta

Helyszín: Mesterháza, Temető, hrsz.: 167.

Kapcsolattartó: Mesterháza Község Önkormányzata (9662 Mesterháza, Petőfi u. 54., Telefon: (94) 386-120)

Javaslat: Az építmény és környezetének védelme, rendben tartása. Jogszabály: 3/2005 (V.19.)

Javaslattevő: Mesterháza Község Önkormányzata - Dohi Zsolt polgármester

Mesterházy István Lovasezredes Emléke

Az 1848-49-es forradalom és szabadságharc emlékére, valamint a település hőisének, Mesterházy István emlékére állított emlékmű

Helyszín: Mesterháza, Temető, hrsz.: 167.

Kapcsolattartó: Mesterháza Község Önkormányzata (9662 Mesterháza, Petőfi u. 54., Telefon: (94) 386-120)

Javaslat: A műemlék és környezetének védelme, rendben tartása. Jogszabály: 3/2005 (V.19.)

Javaslattevő: Mesterháza Község Önkormányzata - Dohi Zsolt polgármester

.4.5. Mesterháza tárgyak, a múlt emlékei, különlegességek

.4.5.1. Mesterháza címere

Kék színű domborpajzsban, zöld hármashalmon csőrében ezüst nyílveszőt tartó ezüstgalamb áll. A pajzsot, melyen arany lombkorona van, szárúkkal összefont zöld pálmalevelek övezik.

Javaslat: A szimbólumok élő megőrzése, aktív használata arculatban, honlapon, rendezvényeken, büszkén felvállalva a nemesi múltat

Javaslattevő: Mesterháza Község Önkormányzata - Dohi Zsolt polgármester

.4.6. Mesterháza helyi termékek és a helyi gazdaság megtartói

.4.6.1. A helyi mesteremberek és szolgáltatók

A települések fennmaradásának egyik záloga, ha olyan mesteremberek találhatók meg bennük, akik egyszerre jelentenek helyi megoldás néhány kérdésre, és „export” szolgáltatást a környező térség számára.

A kérdőívzés során felmért és jelzett mesteremberek: Marton István méhészt (26 említés), Marton Istvánné, kosárfonó (8 említés), Salamon Zoltán, húsfeldolgozás (6 említés) jelenléte. A fentiekén túl fellelhető, valamely terméket előállító mesteremberek önkormányzati székhely vagy telephely igazolás útján számíthatók be.

Javaslat: Az egyes szolgáltató szakemberek elérhetőségének és termékeinek ismertetése a település oldalán, továbbá termékeik számba vétele, amennyiben a település valamely okból terméket kíván vásárolni vagy reprezentatív ajándékot kíván valakinek adni.

Javaslattevő: Mesterháza Község Önkormányzata - Dohi Zsolt polgármester

.4.6.2. Helyi mezőgazdálkodás

Magyarországon a falvak, nemritkán egységes birtokként, vagy birtokközösségként a táj és a természet fenntartóiként szolgáltak évszázadokig, és szolgálnak ma is. Mesterházát a múltban ez hozta létre és ez adta a település identitását, emiatt alakultak ki népszokásai olyanokra, amilyenekre, továbbá ennek volt köszönhető települése szerkezete is. Minden olyan őstermelő és egyéb vállalkozás, egyéni-, családi- és közösségi kezdeményezés, amely a hagyományos paraszti gazdálkodás gyakorlatának a kornak megfelelő, környezettudatos megújítását szolgálja, az közvetlenül és közvetetten is szolgálja a település természeti és közösségi helyi értékeinek a megújítását és tartós fenntartását.

Helyszín: Mesterháza község közigazgatási területe

Javaslat: A helyi mezőgazdálkodások fejlesztéseinek támogatását javasoljuk.

Javaslattevő: Mesterháza Község Önkormányzata - Dohi Zsolt polgármester

.4.7. Mesterháza közösség megtartói

A településen civil szervezet, alapítvány nem működik, szervezés alatt van „A Mesterháza Sportjáért, Kultúrájáért, és Hagyományait őrző Egyesület”. A településen a közösség számára a legfőbb találkozóhely a Faluház.

.4.7.1. Faluház (Közösségi Hely Könyvtárral), Mesterháza

Évente a települési közösségi programok, önkormányzati rendezvények helyszíne, valamint könyvtár is működik a közösségi helyen. A tetején napkollektorok biztosítják a korszerű energiaellátást.

Helyszín: Mesterháza, Petőfi u. 54.

Javaslat: Az épület kihasználásának növelése: több, alacsony résztvevős események, foglalkozások szervezésével.

Javaslattevő: Mesterháza Község Önkormányzata - Dohi Zsolt polgármester

